YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)
5 päivänä heinäkuuta 2001 *

Asiassa C-341/00 P,

Conseil national des professions de l'automobile (CNPA), kotipaikka Suresnes (Ranska),

Fédération nationale des distributeurs, loueurs et réparateurs de matériels de bâtiments-travaux publics et de manutention (DLR), kotipaikka Joinville-le-Pont (Ranska),

Auto Contrôle 31 SA, kotipaikka Toulouse (Ranska),

Yam 31 SARL, kotipaikka Toulouse,

Roux SA, kotipaikka Saint-Denis-de-Saintonge (Ranska),

Marc Foucher-Creteau, kotipaikka Pariisi (Ranska), ja

Verdier distribution SARL, kotipaikka Juvignac (Ranska),

edustajanaan avocat C. Bourgeon, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajina,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa valittajat vaativat muutoksenhaussaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (kolmas jaosto) asiassa T-45/00, Conseil national des professions de l'automobile ym. vastaan komissio, 12.7.2000 antaman määräyksen (Kok. 2000, s. II-2927)

ja jossa valittajien vastapuolena on:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään W. Wils, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. La Pergola sekä tuomarit M. Wathelet, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Conseil national des professions de l'automobile (jäljempänä CNPA), Fédération nationale des distributeurs, loueurs et réparateurs de matériels de bâtiments-travaux publics et de manutention (jäljempänä DLR) sekä viisi näiden järjestöjen jäsentä (jäljempänä valittajat) ovat yhteisöjen tuomioistuimeen 18.9.2000 toimittamallaan valituksella hakeneet muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-45/00, Conseil national des professions de l'automobile ym. vastaan komissio, 12.7.2000 antamaan määräykseen (Kok. 2000, s. II-2927; jäljempänä valituksenalainen määräys), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta heidän kanteensa, jossa vaadittiin EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tiettyihin vertikaalisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 22 päivänä joulukuuta 1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2790/1999 (EYVL L 336, s. 21) kumoamista.

2 Asetuksessa N:o 2790/1999 julistetaan, että EY 81 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tietyin edellytyksin sopimuksiin tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joihin sitoutuneet kaksi tai useampaa yritystä toimivat sopimuksen kannalta eri tuotanto- tai jakeluportaissa ja jotka koskevat osapuolille asetettuja tiettyjen tavaroiden ja palvelujen ostoon, myyntiin ja jälleenmyyntiin sovellettavia ehtoja.

Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

3 Valittajat nostivat EY 230 artiklan neljännen kohdan nojalla kanteen, joka saapui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 29.2.2000 ja jossa vaadittiin asetuksen N:o 2790/1999 kumoamista.

4 Kanteensa tueksi valittajat väittivät pääosin, että antaessaan kyseisen asetuksen Euroopan yhteisöjen komissio rikkoi yhtäältä EY 83 artiklan 1 kohtaa, koska se ei ollut noudattanut tämän artiklan mukaiseen kuulemismenettelyyn liittyviä olennaisia menettelymääräyksiä, ja toisaalta EY 81 artiklan 1 kohtaa, koska se oli muuttanut olennaisesti perustamissopimuksen kilpailua koskevia oikeussääntöjä.

5 Komissio esitti yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaisesti tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevan oikeudenkäyntiväitteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 5.4.2000 jättämällään erillisellä asiakirjalla. Valittajat jättivät tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevaan oikeudenkäyntiväitteeseen liittyvät huomautuksensa 18.5.2000.

6 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi oikeudenkäyntiväitteen valituksenalaisella määräyksellä ja jätti kanteen tämän johdosta tutkimatta.

7 Confédération belge du commerce et de la réparation automobile et des secteurs connexes ASBL (jäljempänä Federauto) toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 25.7.2000 väliintulohakemuksen.

8 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaaja ilmoitti Federautolle 26.7.2000 päivätyllä kirjeellä, ettei tämän väliintulohakemusta voitu ottaa tutkittavaksi, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli jo ratkaissut asian valituksenalaisella määräyksellä.

Valituksenalainen määräys

9 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti aluksi valituksenalaisen määräyksen 15 kohdassa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 230 artiklan neljännen kohdan nojalla yksityiset oikeussubjektit voivat nostaa kanteen päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena, koskee heitä suoraan ja erikseen, ja että se, onko kyseessä asetus vai päätös, on ratkaistava sen perusteella, onko kyseinen toimi yleisesti sovellettava, ja se totesi tämän jälkeen valituksenalaisen määräyksen 17 kohdassa, että asetus N:o 2790/1999 on osoitettu yleisesti sellaisille yrityksille, joita vertikaaliset yhteistoimintajärjestelyt koskevat.

10 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli valituksenalaisen määräyksen 18 kohdassa, että kyseistä asetusta oli soveltamisalansa perusteella pidettävä normatiivisena eikä sitä voitu pitää EY 249 artiklassa tarkoitettuna päätöksenä.

11 Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki, voitiinko asetuksen N:o 2790/1999 katsoa koskevan kantajia suoraan ja erikseen siitäkin huolimatta, että asetus oli yleisesti sovellettava säädös. Se totesi tältä osin valituksenalaisen määräyksen 23 kohdassa, että asetuksessa N:o 2790/1999 myönnetty poikkeus, jonka nojalla EY 81 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta, ja tämän seurauksena EY 81 artiklan 2 kohdan mitättömyysseuraamusta, koski kantajia sen vuoksi, että ne olivat vertikaalisiin yhteistoimintajärjestelyihin sidoksissa olevan talou-

dellisen toimijan asemassa samoin kuin kuka tahansa muu tällaisissa järjestelyissä osallisena oleva taloudellinen toimija.

12 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen määräyksen samassa kohdassa väitteen, jonka mukaan asetus N:o 2790/1999 koski kantajia erikseen sen vuoksi, että ne olivat taloudellisesti riippuvaisia suurista toimittajista, toteamalla, että tämä seikka ei riittänyt erottamaan kantajia kaikista muista taloudellisista toimijoista, koska, kuten kantajat olivat itsekin kanteessaan korostaneet, sama tilanne koski Ranskassa "useita tuhansia pieniä ja keskisuuria yrityksiä" ja Euroopassa "useita kymmeniä tuhansia (pieniä ja keskisuuria yrityksiä)".

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti lisäksi valituksenalaisen määräyksen 24 kohdassa, että CNPA ja DLR eivät olleet vaatineet mitään menettelyllisiä oikeuksia, eivätkä ne olleet vedonneet mihinkään sellaiseen omaan etuun, joka eroaisi niiden jäsenien eduista ja johon asetuksella N:o 2790/1999 olisi vaikutettu.

Valitus

14 Valituksessaan valittajat vaativat, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen määräyksen

— toteaa, ettei asetusta N:o 2790/1999 koskevan kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä voida ratkaista pääasiasta erillään, tai toissijaisesti, että kantajilla on välitön ja henkilökohtainen intressi riitauttaa tämän asetuksen pätevyys

— toteaa, että asetus N:o 2790/1999 on EY 83 artiklan 1 kohdan sekä EY 81 artiklan vastainen, ja tämän johdosta kumoaa sen

— velvoittaa komission korvaamaan ensimmäisessä oikeusasteessa sekä muutoksenhakumenettelyssä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

15 Valituksensa tueksi valittajat ovat esittäneet kolme valitusperustetta.

16 Ensinnäkin ne väittävät, että valituksenalainen määräys on kumottava sen vuoksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on rikkonut työjärjestyksensä 115 artiklan 1 kohtaa. Tämän säännöksen mukaan väliintulohakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa pääasiassa nostettua kannetta koskevan tiedonannon julkaisemisesta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Koska kyseinen tiedonanto on esillä olevassa asiassa julkaistu 13.5.2000, valituksenalainen määräys on annettu ennen sen kolmen kuukauden määräajan päättymistä, jonka kuluessa mahdolliset väliintulijat voivat tehdä väliintulohakemuksen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole valittajien mielestä voinut tästä syystä ottaa huomioon Federauton väliintulohakemusta.

17 Toiseksi valittajat toteavat, että ne ovat väittäneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa asetuksen N:o 2790/1999 olevan EY 83 artiklan 1 kohdan ja EY 81 artiklan 1 kohdan vastainen ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, ettei tällä väitteellä ollut mitään vaikutusta kanteen mahdolliseen tutkittavaksi ottamiseen. Valittajien mukaan komission säädös ei voi jäädä tuomioistuinvalvonnan ulkopuolelle, jos se on itse perustamissopimuksen määräysten vastainen.

18 Kolmanneksi valittajat väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on rikkonut EY 230 artiklaa.

19 Tässä valitusperusteessa valittajat väittävät pääosin, että vaikka komissio onkin luonnehtinut riidanalaisen säädöksen asetukseksi ja vaikka tämä säädös olisikin yleisesti sovellettava, sitä ei voida kuitenkaan pitää EY 83 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna asetuksena silloin kun se on EY 81 artiklan määräysten vastainen.

20 Toissijaisesti valittajat väittävät, että kun otetaan huomioon niiden taloudellinen riippuvuus, niillä on katsottava olevan suora ja henkilökohtainen intressi saada asetus N:o 2790/1999 kumotuksi. Tältä osin on yhdentekevää, että valittajien kanssa samassa tilanteessa on muitakin yrityksiä, koska ne erottuvat suuresta enemmistöstä niistä Euroopan yhteisöjen yrityksistä, jotka eivät ole tässä nimenomaisessa tilanteessa. Taloudellisen riippuvaisuutensa lisäksi valittajilla on intressi nostaa kanne asetusta N:o 2790/1999 vastaan myös sillä perusteella, että ne voivat joutua erityisten ja yksittäisten väärinkäytösten uhreiksi. Valittajat toteavat erityisesti CNPA:n ja DLR:n osalta näiden joutuneen esittämään huomautuksensa asetuksen N:o 2790/1999 julkaisemisen johdosta, joten se, ettei komissio ottanut näitä huomautuksia millään tavalla huomioon, antaa CNPA:lle ja DLR:lle intressin kanteen nostamiseen.

21 Komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta pysyttämään valituksenalaisen määräyksen, hylkäämään kaikki valittajien esittämät vaatimukset ja velvoittamaan valittajat korvaamaan yhteisvastuullisesti oikeudenkäyntikulut.

22 Federauto toimitti yhteisöjen tuomioistuimeen 9.11.2000 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen valittajien vaatimuksia.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

23 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 119 artiklan mukaan, jos valitus on selvästi perusteeton tai jos valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, yhteisöjen tuomioistuin voi milloin tahansa hylätä valituksen perustellulla määräyksellä.

EY 230 artiklan rikkomista koskeva valitusperuste

24 Tämän valitusperusteen osalta on riittävää todeta yhtäältä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut asianmukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan se, onko kyseessä asetus vai päätös, on ratkaistava sen perusteella, onko kyseinen toimi yleisesti sovellettava (ks. erityisesti asia C-10/95 P, Asocarne v. neuvosto, määräys 23.11.1995, Kok. 1995, s. I-4149, 28 kohta).

25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan, että asetusta N:o 2790/1999 on soveltamisalansa perusteella pidettävä normatiivisena, koska se on osoitettu yleisesti sellaisille yrityksille, joita vertikaaliset yhteistoimintajärjestelyt koskevat, ja että kyseistä asetusta ei näin ollen voida pitää EY 249 artiklassa tarkoitettuna päätöksenä.

26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toisaalta soveltanut asianmukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi väittää, että säädös koskee häntä erikseen ainoastaan, jos kyseinen säädös vaikuttaa häneen hänelle tunnusomaisten erityispiirteiden takia tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella hän erottuu kaikista muista (ks. erityisesti asia 25/62, Plaumann v. komissio, tuomio 15.7.1963, Kok. 1963, s. 197 ja s. 223; Kok. Ep. I, s. 181; asia C-309/89, Codorniu v. neuvosto, tuomio 18.5.1994, Kok. 1994, s. I-1853, 20 kohta ja asia C-447/98 P, Molkerei Großbraunshain ja Bene Nahrungsmittel v. komissio, määräys 26.10.2000, Kok. 2000, s. I-9097, 65 kohta).

27 Tässä tapauksessa asetus N:o 2790/1999 koskee valittajia ainoastaan sen vuoksi, että ne ovat vertikaalisiin yhteistoimintajärjestelyihin sidoksissa olevan taloudellisen toimijan asemassa.

28 Erityisesti sen osalta, voidaanko CNPA:llä ja DLR:llä asetuksen N:o 2790/1999 julkaisemisen johdosta huomautuksia esittäneiden ammattijärjestöjen asemassa olevina katsoa olevan oikeussuojaintressiä, on riittävää todeta, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen määräyksen 24 kohdassa korostanut, että valittajat eivät ole vedonneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa missään vaiheessa tällaiseen perusteeseen ja että tämä peruste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

29 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta yhteisöjen tuomioistuimessa vaatimuksilleen

perusteita, joihin hän ei ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vedonnut, asianosaisella olisi oikeus laajentaa yhteisöjen tuomioistuimessa, jonka toimivalta muutoksenhakuasioissa on rajoitettu, kannettaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden. Yhteisöjen tuomioistuin on siten valitusasioissa toimivaltainen tutkimaan ainoastaan arvioinnit, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista (ks. mm. asia C-111/99 P, Lech-Stahlwerke v. komissio, määräys 25.1.2001, Kok. 2001, s. I-727, 25 kohta).

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt näin ollen mitään oikeudellista virhettä todetessaan, ettei kyseinen asetus koskenut kantajia erikseen.

Valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt virheen, joka koskee EY 83 ja EY 81 artiklan väitetyn rikkomisen vaikutusta kanteen tutkittavaksi ottamiseen

31 Tämän valitusperusteen osalta riittää, kun todetaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut, että valittajien esittämä väite, jonka mukaan asetus N:o 2790/1999 on annettu EY 83 artiklan 1 kohdan ja EY 81 artiklan 1 kohdan vastaisesti, liittyy pääasiaan eikä sillä ole mitään vaikutusta kanteen mahdolliseen tutkittavaksi ottamiseen.

32 EY 230 artiklan neljännessä kohdassa vahvistettu kriteeri, jonka mukaan kanne, jonka luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on nostanut sellaista päätöstä vastaan, jota ei ole osoitettu hänelle, voidaan ottaa tutkittavaksi sillä edellytyksellä, että tämä päätös koskee kyseistä henkilöä suoraan ja erikseen, on sellainen ehdoton prosessinedellytys, jonka yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia milloin tahansa myös omasta aloitteestaan. Kyseisen toimielimen väitetyn laiminlyönnin vakavuus ei missään tapauksessa ole peruste hylätä perustamissopimuksessa nimenomaisesti vahvistettujen tutkittavaksi ottamisen edellytysten soveltaminen

(ks. asia C-345/00 P, FNAB ym. v. neuvosto, määräys 10.5.2001, Kok. 2001, s. I-3811, 39 ja 40 kohta).

Valitusperuste, joka koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen rikkomista

33 Työjärjestyksensä 111 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi jatkamatta asian käsittelyä ratkaista asian perustellulla määräyksellä, jos kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat. Työjärjestyksen 114 artiklan 4 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi lisäksi ratkaista asianosaisen esittämän oikeudenkäyntiväitteen tarvitsematta käsitellä itse pääasiaa.

34 EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklassa, jota sovelletaan sen 46 artiklan nojalla myös ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, määrätään, että väliintulijoina voivat olla kaikki, jotka osoittavat, että yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisu koskee heidän oikeuttaan, ja että väliintulokirjelmässä saadaan esittää vain jonkun asianosaisen vaatimuksia tukevia vaatimuksia.

35 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaan väliintulijan on hyväksyttävä asia sellaisena kuin se on väliintulohetkellä.

36 Silloin kun pääasian kanne on sellainen, että se on jätettävä tutkimatta käsittelemättä itse pääasiaa, ei voida kuitenkaan hyväksyä, että kolmas henkilö voisi osoittaa, että asian ratkaisu koskee hänen oikeuttaan, tai että hän voisi osallistua asianmukaisesti oikeudenkäyntiin tukeakseen jonkun asianosaisen vaatimuksia.

37 Tästä seuraa, että mikään ei estä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta lopettamasta asian käsittelyä jo ennen väliintulohakemuksen tutkittavaksi ottamista toteamalla, että kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat, vaikkei väliintulohakemuksen tekemiselle asetettu määräaika olisikaan vielä päättynyt.

38 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole näin ollen tehnyt mitään oikeudellista virhettä työjärjestystään soveltaessaan.

39 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että työjärjestyksen 119 artiklan mukaisesti valitus on hylättävä, koska se on selvästi täysin perusteeton ja koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat ilman, että Federauton tekemää väliintulohakemusta olisi tarpeen ratkaista.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan 118 artiklan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että valittajat on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska valittajat ovat hävinneet asian, nämä on velvoitettava korvaamaan yhteisvastuullisesti oikeudenkäyntikulut.

41 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 6 kohdan mukaan, jota sovelletaan 118 artiklan nojalla valituksen käsittelyyn, jos lausunnon antaminen asiassa raukeaa, yhteisöjen tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan. Esillä olevaan asiaan liittyvät olosuhteet huomioon ottaen väliintulohakemuksen tehneen Federauton on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Valitus hylätään.

2) Väliintulohakemusta ei ole tarpeen ratkaista.

3) Conseil national des professions de l'automobile (CNPA), Fédération nationale des distributeurs, loueurs et réparateurs de matériels de bâtiments-travaux publics et de manutention (DLR), Auto Contrôle 31 SA, Yam 31 SARL, Roux SA, Marc Foucher-Creteau ja Verdier distribution SARL velvoitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

4) Confédération belge du commerce et de la réparation automobile et des secteurs connexes ASBL (Federauto) vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Annettiin Luxemburgissa 5 päivänä heinäkuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

A. La Pergola

viidennen jaoston puheenjohtaja